

VALSTYBINĖ VARTOTOJŲ TEISIŲ APSAUGOS TARNYBA
VALSTYBINĖS VARTOTOJŲ TEISIŲ APSAUGOS TARNYBOS KOMISIJA

NUTARIMAS

BYLOJE DĖL UAB „RUKOLA“ LIETUVOS RESPUBLIKOS REKLAMOS ĮSTATYMO PAŽEIDIMO

2014-11-27 Nr. 12R-112

Vilnius

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, susidedanti iš Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos Energetikos ir vartojimo prekių bei paslaugų departamento direktoriaus Algirdo Romeikos (Komisijos pirmininkas), Maisto produktų ir rekreacinių paslaugų skyriaus vedėjos Neringos Baronienės, l. e. Nesąžiningos komercinės veiklos ir reklamos skyriaus vedėjos pareigas Kristinos Grigaitės, Teisės ir personalo skyriaus vedėjos Audronės Kaušylienės, Ekonominių interesų departamento direktoriaus Mareko Močiulskio,

sekretoriaujant Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos Nesąžiningos komercinės veiklos ir reklamos skyriaus vyriausiajai specialistei Ignei Tebėrienei,

dalyvaujant Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos įgaliotam atstovui (*duomenys neskelbtini*), UAB „Rukola“ įgaliotai atstovei (*duomenys neskelbtini*).

vadovaudamasi Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 1 punktu, bylų nagrinėjimo posėdyje išnagrinėjo bylą pagal Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos (toliau – Tarnyba) 2014-10-16 Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo pažeidimo protokolą Nr. R1-8 (toliau Protokolas) dėl UAB „Rukola“ (įmonės kodas 302415770, adresas – Laisvės g. 125, Vilnius.) reklamos naudojimo reikalavimų nesilaikymo.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija n u s t a t o

Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba 2014-10-21 gavo Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos (toliau – Tarnyba) 2014-10-20 raštą Nr. B6-(1.9)-2620, kuriame nurodyta, kad Tarnyba, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. birželio 28 d. nutarimu Nr. 744, 9.3.9 punktu ir Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo pažeidimo tyrimo tvarkos aprašu, patvirtintu Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2013 m. rugsėjo 26 d. įsakymu Nr. B1-615 „Dėl Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo pažeidimo tyrimo tvarkos pažeidimo aprašo ir Reklamos įstatymo pažeidimo protokolo, Nutarimo pradėti Reklamos įstatymo pažeidimo tyrimo procedūrą, Nutarimo atsisakyti pradėti Reklamos įstatymo pažeidimo tyrimo procedūrą ir Nutarimo nutraukti Reklamos įstatymo pažeidimo tyrimo procedūrą formų patvirtinimo“, atliko Reklamos įstatymo pažeidimo tyrimą dėl rapsų aliejaus „Obelių aliejus“ reklamos ir 2014-10-18 UAB „Rukola“ surašė Protokolą.

Protokole nurodyta, kad UAB „Rukola“ reklamuojant rapsų aliejaus „Obelių aliejus“ vartojo teiginį „Rapsų aliejus – Sveikas aliejus“, kuri buvo skleidžiama TV3 televizijos kanalu.

Protokole nustatyta, kad UAB „Rukola“ rapsų aliejaus „Obelių aliejus“ reklamoje, skleidžiamoje TV 3 televizijos kanalu (UAB „Tele-3“ 2014-09-08 raštas Nr. 416) naudojant teiginį „Obelių rapsų aliejus – Sveikas aliejus“ darant nuorodą į bendro pobūdžio, nekonkrečią naudą, kurią maistinė medžiaga ar maisto produktas teikia sveikatai ar su sveikata susijusiai gerai savijautai, kartu nėra pateiktas teiginys apie sveikumą, įtrauktas į 2006 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1924/2006 dėl teiginių apie maisto produktų maistingumą ir sveikatingumą (OL 2006 L 404, p. 9) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2012

m. lapkričio 8 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 1047/2012 (OL 2012 L 310, p. 36) (toliau Reglamentas) 13 ir 14 straipsniuose numatytus sąrašus, kaip tai nustatyta šio reglamento 10 straipsnio 3 dalyje ir tuo pažeidė Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatą.

Protokole pateiktas bendrovės paaiškinimas, kuriame nurodyta, kad minėta reklama yra rėmimas, kuriame bet kokia papildoma informacija, be šūkio, yra draudžiama, bendrovė paaiškiniame nurodė, jog kartu buvo transliuojama 10 sekundžių reklama su visa pagal Reglamentą privaloma informacija. Ženkliniame (etiketėse) nurodyta visa privaloma informacija įskaitant konkretų sveikatingumo teiginį – pagal Reglamentą privaloma informacija turėjo pasiekti vartotoją. Bendrovė nurodė, jog 2013 m. lapkričio mėn. buvo transliuojama reklama „Obelių rapsų – sveikas aliejus“, nenurodant konkretaus sveikatingumo teiginio. O Bendrovei pateikus paaiškinimą, kad konkretus sveikatingumo teiginys ir kita pagal Reglamentą 10 straipsnį privaloma informacija pateikta ženkliniame, nebuvo pareikšta pastabų ar įspėjimų. Bendrovė nurodė, jog nėra formuojamos vieningos praktikos, bendrovė pagrįstai tikėjo savo veiksmų teisėtu pagrįstumu. Bendrovė buvo nurodžiusi televizijai pakeisti rėmimo tekstą ar apie netinkamos reklamos pasikartojimą sužinoto tik surašant Protokolą, todėl paaiškinimo pateikti negali.

Protokole nurodyta, kad UAB „Rukola“ Lietuvos Respublikos reklamos įstatymą pažeidė pakartotinai, 2013-12-19 UAB „Rukola“ pažeidė Reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punktą, 2014-02-13 UAB „Rukola“ pažeidė Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 2 punktą (Tarnybos 2014-02-13 Protokolas Nr. R1-1, Vilnius)

Protokole nustatyta sunkinanti aplinkybė tai, kad UAB „Rukola“ Lietuvos Respublikos reklamos įstatymą pažeidė ne pirmą kartą. Kita sunkinanti aplinkybė tai, kad toliau skleidžiama Protokole nurodyta informacija nesilaikant skleidimo sąlygų.

Protokole nustatyta lengvinanti aplinkybė, tai, kad UAB „Rukola“ sutinka su nustatytu pažeidimu.

UAB „Rukola“ pateikė Tarnybai 2014-10-01 paaiškinamąjį raštą Nr. 2014-40S, kuriame nurodė, jog bendrovės gautame 2014m, rugsėjo 19 d. Tarnybos pranešime dėl galimo Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo pažeidimo (toliau – Pranešimas) nurodyta 5 sekundžių reklama yra programos rėmimas, kartu su rėmimu, buvo transliuojama 10 sekundžių trukmės reklama. Visos reklamos metu yra matomas tekstas „Rapsų aliejus yra Omega -3 riebalų rūgščių šaltinis. ALR (Omega-3) padeda palaikyti normalią cholesterolio koncentraciją kraujyje. Teigiamas poveikis pasireiškia per parą suvartojant 2 g. ALR. Svarbu įvairi ir subalansuota mityba ir sveikas gyvenimo būdas“ (bei pridėjo reklamos įrašą).

Bendrovė nurodė, jog Rapsų aliejus „Obelių aliejus“ ženkliniame (t.y., etiketėje) yra pateikti konkretus sveikatingumo teiginys „ALR padeda palaikyti normalią cholesterolio koncentraciją kraujyje“, (2) teiginys, kuriame nurodoma įvairios ir subalansuotos mitybos ir sveiko gyvenimo būdo svarba, ir (3) būtinas suvartoti maisto produkto kiekis ir vartojimo būdas, norint užtikrinti teiginyje nurodytą poveikį - „Teigiamas poveikis pasireiškia per parą suvartojant 2 g ALR. (etiketė pridedama).

UAB „Rukola“ rašte Tarnybai nurodė, jog rėmimą apibrėžia reikalavimų komerciniams audiovizualiniams pranešimams ir reklamos transliavimui, radijo programų ir atskirų programų rėmimo radijo ir (ar) televizijos programose įgyvendinimo aprašo (toliau – aprašas), patvirtino Lietuvos radijo ir televizijos komisijos 2012 m. balandžio 11 d. sprendimu Nr. KS-58, 50 straipsnis: „Rėmimas – bet kokia pagalba, kurią asmuo, nedalyvaujantis transliuojant radijo programą ir (ar) teikiant visuomenės informavimo audiovizualinėmis priemonėmis paslaugas, ir (ar) kuriant audiovizualinius ar garso kūrinius, teikia visuomenės informavimo audiovizualinėmis priemonėmis paslaugoms ir (ar) programoms finansuoti, siekdamas skleisti informaciją apie savo pavadinimą, prekių ženklą, įvaizdį, veiklą arba prekes ar paslaugas“. Bendrovę atstovaujanti reklamos agentūra (*duomenys neskelbtini*) ir TV3 sudarė laidos „Beatos virtuvė“ rėmimo sutartį, nagrinėjamame rėmime žodžiais „Laidą pristato (...)“ vartotojai informuojami apie rėmimo susitarimą.

Bendrovė rašte nurodė, jog rėmime galima nurodyti rėmėjo pavadinimą, ženklą ar šūkį, tačiau rėmėjo pristatyme (skelbime) negali būti skelbiama reklaminė informacija apie rėmėjo prekių ir (ar)

paslaugų savybes, privalumus, sudėtį, poveikį, kokybę, kainas ir kita reklaminio pobūdžio informacija, išskirianti rėmėjo prekę ar paslaugą. Tai yra, rėmime bendrovė galėjo pateikti tik savo šūkį, informaciją apie savo įvaizdį, tačiau negalėjo pateikti jokios kitos papildomos informacijos.

Visais atvejais, remiamoje programoje transliuojamuose reklamos blokuose buvo taip pat transliuojama 10 sekundžių trukmės reklama, kurioje vartotojams aiškiai pateikiama informacija, privaloma naudojant bendruosius sveikatingumo teiginius. Privaloma informacija bendrovės teigimu, aiškiai pateikta ir ženkliniame (etiketėje).

Bendrovė rašte pažymėjo, jog teiginiais apie maisto produktų sveikatingumą ir maistingumą taikomos Reglamento nuostatos. Reglamento 10 straipsnio 2 dalis nurodo, kad teiginiai apie sveikatingumą leidžiami tik tuo atveju, jei toliau išvardinta informacija apie pateikta ženkliniame, o jei ženklavimo nėra – gyvenimo būdo svarba, (b) būtinas suvartoti maisto produkto kiekis ir vartojimo būda, norint užtikrinti teiginyje nurodytą naudingą poveikį, (c) tam tikrais atvejais asmenims, kurie turėtų vengti vartoti maisto produktą, skirtas teiginys ir (d) deramas išspėjimas dėl produktų, kurie gali kelti pavojų sveikatai, jei jų vartojama pernelyg daug. To paties Reglamento 10 straipsnio 3 dalis nurodo, kad nuorodą į bendro pobūdžio, nekonkrečią naudą sveikatai, galima daryti tuo atveju, jeigu kartu yra pateikiamas konkretus teiginys apie sveikumą.

2013 m. sausio 24 d. Komisijos įgyvendintas sprendimas Nr. 2013/63/ES, kuriuo priimamos teiginių apie sveikumą konkrečių sąlygų, nustatytų Reglamento 10 straipsnyje, įgyvendinimo gairės, įtvirtinta teiginių apie sveikumą konkrečių sąlygų įgyvendinimą visų pirma ženkliniame. Šią nuostatą reikėtų aiškinti atsižvelgiant į teisės aktų leidėjo tikslą užtikrinti aukštą vartotojo apsaugos lygį ir teikti tikslią bei teisingą informaciją, kad vartotojas galėtų priimti ta informacija pagrįstą sprendimą. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamento (ES) Nr. 1169/2011 12 straipsnis taip pat įtvirtina esminį privalos informacijos pateikimą ženkliniame, kuris yra grindžiamas tuo, kad privaloma informacija visada turėtų būti prieinama vartotojui, šiam priimant sprendimą, kurį maisto produktą įsigyti.

Bendrovė, rėmime pateikdama bendro pobūdžio teiginį apie sveikatą, įvykdė esminį teisės aktų reikalavimą – konkretų teiginį apie sveikumą ir konkrečias sąlygas pateikė ženkliniame (etiketėje). Kartu su rėmimu, buvo transliuojama dvigubai ilgesnė reklama, kurioje papildomos informacijos teikimas yra leidžiamas. Reklamoje, kaip ir ženkliniame, pateiktas konkretus teiginys apie sveikumą ir konkrečios sąlygos. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad vartotojas buvo išsamiai, kiek tik leidžia teisės aktai, informuojamas apie konkretų produkto sveikumą ir konkrečios sąlygos. Atsižvelgiant į tai, UAB „Rukola“ daro išvadą, kad vartotojas buvo išsamiai, kiek tik leidžia teisės aktai, informuojamas apie konkretų produkto sveikumą ir konkrečias sąlygas.

UAB „Rukola“ raštu Tarnybai nurodė, jog jeigu ir būtų pripažinta, kad rėmime turėjo būti pateiktas konkretus sveikatingumo teiginys (kas, kaip išdėstyta aukščiau, nėra leidžiama), bendrovė pažymėjo, kad Tarnyba 2013 m. lapkričio mėnesį buvo pradėjusi tyrimą dėl galimo Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo pažeidimo, kuriame be kita ko, buvo tirtas ir panašioje reklamoje (ne rėmime, o reklamoje, kur papildomos informacijos pateikimas yra leidžiamas) naudojo tokio paties sveikatingumo teiginio „Obelių rapsų – sveikas aliejus“ teisėtumas. Bendrovei 2013-12-06 Paaikškinimu Nr. 2013-12S nurodžius, kad Reglamento 10 straipsnyje nustatyta teiginių apie sveikatingumą vartojimui privaloma konkreti informacija yra nurodyta ženkliniame, Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo pažeidimo protokolas dėl to metu transliuotos reklamos nebuvo surašytas (2013-12-19 Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo pažeidimo protokolas Nr. R1-12), taip pat bendrovė negavo jokių išspėjimų ar nurodymų pakeisti nagrinėjamą reklamą, todėl pagrįstai manė, kad konkrečių sveikatingumo teiginių nurodymas tik ženkliniame yra atitinkantis teisės aktų reikalavimus.

Šio tyrimo metu Tarnyba surašius Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo pažeidimo protokolą, būtų pažeista teisėtų lūkesčių apsauga, teisinio tikrumo ir teisinio saugumo principai. Teisinio saugumo principas – vienas iš esminių Konstitucijoje įtvirtinto teisinės valstybės principo elementų, reiškiantis valstybės pareigą užtikrinti teisinio reguliavimo tikrumą ir stabilumą, apsaugoti teisinių santykių subjektų teises, taip pat įgytas teises, gerbti teisėtus interesus ir teisėtus lūkesčius. Neužtikrinus teisėtų lūkesčių apsaugos, teisinio tikrumo ir teisinio saugumo, nebūtų

užtikrintas asmens pasitikėjimas valstybe ir teise (Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d., 2008 m. gruodžio 24 d. nutarimai).

UAB „Rukola“ nurodė, jog siekdama užtikrinti patį aukščiausią vartotojų informavimo lygį, atsižvelgiant į kontroliuojančių institucijų pastabas ir bendradarbiauti, bendrovė savo iniciatyva pakeitė šūkį rėmime. Nuo 2014 m. rugsėjo 30 d. yra transliuojamas naujas rėmimo klipas „Laidą pristato Obelių rapsų aliejus“ (pridėtas vaizdo įrašas). Todėl bendrovė paprašė Tarnybos įvertinti aukščiau išdėstytas aplinkybes ir mano, kad Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo pažeidimas neturėtų būti nustatytas.

2014-11-21 Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba gavo UAB „Rukola“ paaiškinimus, kuriame bendrovė nurodė, jog Protokole nustatyta, kad bendrovė toliau skleidžia protokole nurodytą informaciją nesilaikant skleidimo sąlygų. UAB „Rukola“ pažymėjo, kad reklamos skleidimas iki Protokolo surašymo (tai yram pažeidimo nustatymo momento) negali būti laikomas sunkinančia aplinkybe. Kad tolimesnis reklamos skleidimas būtų nustatytas sunkinančia aplinkybe, kaip tai nustatyta Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 24 straipsnio 8 dalyje, turėjo būti nustatytos šios sąlygos: (I) nustatytas Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo pažeidimas ir (II) bendrovė turėjo būti įsipareigota nutraukti Reklamos skleidimą (2010 m. lapkričio 18 d. Lietuvos Vyriausiojo administracinio teismo nutartis administracinėje byloje Nr. A-502-1384-10).

Bendrovė nurodė, jog iki Protokolo surašymo (tai yra, 2017 m. spalio 16 d.) nebuvo nustatytas Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo pažeidimas ir bendrovė nebuvo įpareigota nutraukti skleidžiamos reklamos, todėl tolimesnio reklamos skleidimo, kaip tai apibrėžia Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 24 straipsnio 8 dalis ir kuris yra pripažintas sunkinčia aplinkybe, nebuvo. Bendrovė pažymėjo, jog UAB „Rukola“ aktyviai bendravo su Tarnyba, aiškinosi galimą pažeidimą ir skleidžiamą reklamą keitė savo iniciatyva.

Bendrovė pažymėjo, jog Protokolo surašymo metu negalėjo pateikti atsakymo dėl reklamos skleidimo nuo 2014 m. rugsėjo 30 d. iki 2014 . spalio 16 d. (Protokolo surašymo dienos), nes neturėjo informacijos, kad ginčijama reklama minėtu laikotarpiu buvo skleidžiama. Nors, kaip nurodyta aukščiau reklamos skleidimas iki 2014 m. spalio 16 d. negali būti laikomas sunkinančia aplinkybe.

UAB „Rukola“ nurodė, jog dėl komunikacijos paslaugų teikimo bendrovė yra sudariusi sutartį su reklamos agentūra (*duomenys neskelbtini*) 2014 m. rugsėjo 23 d. Bendrovė, gavusi Tarnybos pranešimą dėl galimo Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo pažeidimo, (*duomenys neskelbtini*) nebenaudoti rėmimo klipuose šūkio „Obelių rapsų aliejus – sveikas aliejus“, jeigu kartu nėra pateikiamas konkretus sveikatingumo teiginys, įtrauktas į Reglamento 10 straipsnio 3 dalyje. Bendrovė iš (*duomenys neskelbtini*) gavo patvirtinimą, kad nuo 2014m. rugsėjo 30 d. yra transliuojami pakeisti reklamos tekstai, ir atitinkamai tai nurodė Paaiškinime Nr. 2014-40S.

UAB „Rukola“ pažymėjo, jog kaip nurodyta, (*duomenys neskelbtini*) pateiktame paaiškinime, kuri bendrovė pridėjo Valstybinei vartotojų teisių apsaugos tarnybai prie 2014-11-21 gauto paaiškinimo, jog tarp UAB „Rukola“ ir (*duomenys neskelbtini*) įvyko komunikavimo klaida, dėl ko laikotarpiu 2014 m. rugsėjo 30 d. – spalio 16 d. buvo transliuotos šios reklamos: kaip ir nurodyta Tarnybai pateiktame paaiškinime, buvo pakeistas 5 s trukmės reklamos (tai yra, dėl kurios pradėtas tyrimas) turinys ir nuo 2014 m. rugsėjo 30 d. transliuojama pakeista reklama, tačiau pavieniais atvejais iki Protokolo surašymo galėjo būti ištransliuota analogiška, tik ilgesnė 10 s trukmės anonsinė reklama be privalomo konkretaus sveikatingumo teiginio (dėl šios reklamos tyrimas nebuvo pradėtas). Bendrovės teigimu, šiuo metu visų transliuojamų reklamų turinys yra pateiktas Tarnybai, o reklamų turinys, kuris galėjo neatitikti teisės aktų reikalavimų, buvo pakoreguotas iš karto surašius Protokolą.

UAB „Rukola“ pažymėjo, jog nors bendrovė kaip reklamos davėjas yra atsakinga už skleidžiamos reklamos turinį ir pripažįsta savo kaltę, bendrovė prašo atsižvelgti į išdėstytas aplinkybes“ UAB „Rukola“ nepiktnaudžiavo savo teisėmis, neignoravo Tarnybos pastabų, atliekamo tyrimo ir nesielgė piktybiškai.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija 2014-11-27 posėdyje paprašė bylos nagrinėjimo proceso dalyvių pateikti paaiškinimus.

Tarnybos atstovas nurodė, jog papildomos informacijos pateikti neturintis bei pridūrė, jog Tarnyba laikosi nuomonės, kad naudojant tokį teiginį: „Sveikas aliejus“ privalėjo būti pateiktas ir konkretus teiginys apie sveikatingumą.

UAB „Rukola“ atstovė pažymėjo, jog bylos pranešėja pakankamai išsamiai nurodė visas bylos aplinkybes, tačiau papildomai norėtų atkreipti dėmesį į tai, kad bendrovė pateikė papildomai paaiškinimą dėl Protokole nurodytos sunkinančios aplinkybės, jog tolimesnis reklamos skleidimas pripažintas kaip sunkinanti aplinkybė, todėl bendrovė dar kartą norėtų atkreipti dėmesį, jog nebuvo nustatyta Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo pažeidimo ir UAB „Rukola“ nebuvo įpareigota nutraukti reklamos skleidimą.

UAB „Rukola“ atstovė nurodė, jog bendrovė visą reklamą keitė savo iniciatyva. Todėl sunkinanti aplinkybė, kaip tolimesnis reklamos skleidimas neturėtų būti pripažintas.

Tarnybos atstovas nurodė, jog Tarnybai stebint reklamos skleidimą, Tarnyba nustatė, jog reklamos skleidimas vyko taip kaip nustatyta Protokole. Tarnybos atstovas taip pat pridūrė, jog Tarnyba neturėjo objektyvios informacijos iš TV3 televizijos kanalo, kada tiksliai buvo nutraukta, sustabdyta reklama.

UAB „Rukola“ atstovė nurodė, jog informaciją apie reklamos skleidimo nutraukimo yra pateikusi pati UAB „Rukola“ bei pažymėjo, jog Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo pažeidimo nagrinėjimas vyksta dėl 5 sekundžių anonsinės reklamos, kuri į teisingą, teisės aktus atitinkančią reklamą buvo pakeista 2014 m. rugsėjo 30 d. Bendrovės atstovė pažymėjo, jog Protokolas dėl minėtos reklamos Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo pažeidimo buvo surašytas 2014 m. spalio 16 d. Bendrovės atstovė nurodė, jog tik 2014 m. spalio 16 d., Protokolo surašymo metu, sužinojo, kad televizijoje yra pastebėta analogiška reklama be konkretaus sveikatingumo teiginio. UAB „Rukola“ atstovė nurodė, jog buvo išsiaiškinta, kad buvo transliuojama analogiška anonsinė reklama, tik ši buvo šiek tiek ilgesnė. UAB „Rukola“ atstovė nurodė, jog šį pažeidimą ištaisė 2014 m. spalio 18 d. ir nuo tada buvo skleidžiamas teisės aktus atitinkantis anonsinis reklamos klipas.

UAB „Rukola“ atstovė pažymėjo, jog tam, kad reklamos skleidimas būtų pripažintas sunkinančia aplinkybe, teismų praktika nustato, jog turi būti nustatytas pažeidimas ir bendrovė turi būti įpareigota nutraukti teisės aktų neatitinkančią reklamą. Bendrovės atstovės teigimu, šių dviejų faktų, Protokolo surašymo metu nebuvo, todėl ir Protokole nustatytos tokios sunkinančios aplinkybės neturėtų būti.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisijos narė pasiteiravo bendrovės atstovės, kada tiksliai buvo pradėta skleisti bei kada nutraukta teisės aktų neatitinkanti reklama.

UAB „Rukola“ nurodė, jog reklama buvo pradėta transliuoti 2014 m. rugpjūčio 18 d., o reklamos skleidimas nutrauktas 2014 m. rugsėjo 29 d.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisijos narė paprašė Tarnybos atstovo pasisakyti, ar teiginio pateikimas ženkliniame būtų laikytinas atskira informacija, ir ar sveikatingumo teiginiai privalo būti viename reklamos bloke, t.y., jeigu reklamoje pateikiamas bendrasis teiginys, tai toje pačioje reklamoje privalo būti ir sveikatingumo teiginys.

Tarnybos atstovas nurodė, jog Reglamente yra nurodyta, jeigu yra pateikiamas bendrinis teiginys, kaip išdėstytas Protokole, tai kartu turi būti pateikiamas ir sveikatingumo teiginys, todėl Tarnyba laikosi nuomonės, kad teiginiai privalo būti pateikti toje pačioje reklamoje.

UAB „Rukola“ atstovė nurodė, jog bendrovė pripažįsta, kad konkretus sveikatingumo teiginys privalėjo būti pateiktas toje pačioje reklamoje, tačiau pabrėžė, kad teisės aktai nustato, kad esminis privalomos informacijos pateikimas privalo būti pateiktas prekės ženkliniame. Nes vartotojas rinkdamasis produktą pirmiausia pastebi prekės ženkliniame. Todėl, ir naujajame reglamente Nr. 1169, 12 straipsnyje, Komisijos įgyvendinimo sprendime Nr. 2013 63 E, 2 straipsnyje nurodyta, kad ženklinitas yra esminis būdas pateikti informaciją vartotojui. Todėl, bendrovės nuomone, didžiausias pažeidimas būtų minėtos informacijos nepateikimas ženkliniame, o bendrovės atstovės teigimu, UAB „Rukola“ produkto ženklinitas yra tvarkingas, atitinkantis teisės aktus.

Ištyrusi bylos aplinkybes, pateiktus rašytinius įrodymus, išklausiusi bylos nagrinėjimo proceso dalyvių paaiškinimus, Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija k o n s t a t u o j a

1. Dėl nagrinėjamos informacijos pripažinimo reklama

Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 2 straipsnio 7 dalyje nustatyta, kad reklama – bet kokia forma ir bet kokiomis priemonėmis skleidžiama informacija, susijusi su asmens ūkine komercine, finansine ar profesine veikla, skatinanti įsigyti prekių ar naudotis paslaugomis, įskaitant nekilnojamojo turto įsigijimą, turtinių teisių ir įsipareigojimų perėmimą.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2005-09-29 bylos Nr. 15/02 nutarime nurodė, kad „įstatymuose pateikiami nevienodi reklamos apibrėžimai. Tačiau visuose minėtuose teisės aktuose nurodomas svarbiausias reklamos požymis – reklama yra informacija, kuria siekiama padėti parduoti arba skatinti įsigyti prekes ar naudotis paslaugomis.“ Taigi įstatymuose bei suformuotoje teismų praktikoje kaip esminis reklamos požymis, išskiriantis ją iš kitos informacijos, yra įtvirtintas specialus jos tikslas – daryti įtaką vartotojo ekonominei elgsenai.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 1997-02-13 nutarime yra konstatavęs, kad „reklama taip pat yra informacija, nes suteikia jos gavėjui tam tikrų žinių apie prekes, paslaugas ar kitus reklamuojamus objektus (subjektus). Reklama yra informacija, tačiau ne kiekviena informacija yra reklama. Todėl reklama laikytina savita informacijos rūšimi, kuri paprastai vadinama komercine informacija. Reklama yra neatsiejama nuo verslo, marketingo, nes iš tiesų jiems tarnauja, yra svarbi konkurencijos priemonė. Be to, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 1997-02-13 nutarime taip pat pažymėjo, kad reklama dažniausiai būna susijusi su materialine nauda: ja siekiama arba tiesiogiai didinti pelną (plečiant vartojimą, paslaugas), arba tai užsitikrinti ateityje (reklamuojant kompanijos ženklą ar veiklą, t. y. padedant jai įsitvirtinti rinkoje).

Pažymėtina, kad UAB „Rukola“ skleista informacija apie rapsų aliejų „Obelių aliejus“ TV3 televizijos kanale yra tiesiogiai susijusi su bendrovės vykdoma veikla ir skatina vartotojus įsigyti minėtą produktą, taigi atitinka Lietuvos Respublikos reklamos įstatyme įtvirtintą reklamos sąvoką.

2. Dėl UAB „Rukola“ skleistos reklamos atitikties Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkto reikalavimams

Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatyta, kad reklamoje draudžiama nurodyti ar užsiminti apie tas maisto savybes, kurių jis neturi, taip pat apie žmogaus ligų gydymo ar profilaktines savybes ir kitas savybes, jeigu tokios informacijos pateikimas neatitinka teisės aktuose nustatytų reikalavimų.

Pažymėtina, kad kiekvienas vartotojas yra suinteresuotas gauti teisingą informaciją apie ketinamų įsigyti produktų savybes. Jei atitinkama informacija netiksli, tai gali iškreipti vidutinio vartotojo elgesį siūlomo produkto atžvilgiu. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2005-11-17 nutartyje (adm. b. Nr. A1-931/2005) konstatavo, kad „vidutinio (paprasto) vartotojo ekonominis elgesys paprastai siejamas su bendru išpūdžiu apie prekę (jos pakuotę, prekės ženklas, bendro pobūdžio informacija apie prekės savybes, prekės kaina), neanalizuojant kiekvienos detalės. Šis principas taikytinas ir prekės reklamai. Taigi ir UAB „Rukola“ skleista maisto produkto rapsų „Obelių aliejus“ reklama turėtų būti vertinama pagal vidutinio vartotojo suvokimą, kuris, girdėdamas minėto maisto produkto reklaminius teiginius, neatskiria teiginių apie produkto savybes ir vertina šią reklamą kaip visumą. Pažymėtina, kad vidutinis vartotojas, peržiūrėjęs maisto produkto rapsų „Obelių aliejus“ reklamą, galėjo nepagrįstai susidaryti išpūdį, kad minėtas maisto produktas daro teigiamą poveikį sveikatai, gydo, ir dėl šios priežasties būti suklaidintas.

Europos Parlamento ir Tarybos Reglamento (EB) Nr. 178/2002, nustatančio maisto įstatymo bendruosius principus ir reikalavimus, įkuriančio Europos maisto saugos tarnybą ir nustatančio su maisto saugos klausimais susijusias procedūras, 16 straipsnis nurodo, kad nepažeidžiant konkretesnių maisto produktus reglamentuojančių įstatymų nuostatų, vartotojų neturi klaidinti maisto ar pašarų etiketės, reklama ir pateikimas, įskaitant jų formą, išvaizdą arba įpakavimą, pakavimo medžiagas, sudėjimo tvarką, apipavidalinimą juos demonstruojant, įvairiausiomis priemonėmis apie juos teikiamą informaciją.

Reglamento 10 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad nuorodą į bendro pobūdžio, nekonkrečią naudą, kurią ta maistinė medžiaga ar maisto produktas apskirtai teikia sveikatai ar su sveikata susijusiais gerai savijautai, galima daryti tik tuo atveju, jei kartu pateikiamas konkretus teiginys apie sveikatingumą, įtrauktas į sąrašus, nustatytus 13 ir 14 straipsniuose. Minėto Reglamento 13 bei 14 straipsniai teiginių apie sveikatingumą ir teiginių apie susirgimo pavojaus mažinimo naudojimo reikalavimus.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, kad jei reklamoje naudojamas bendro pobūdžio, nekonkrečią naudą nurodantis teiginys, su juo pateikiamas konkretus teiginys apie sveikatingumą turi būti pateikiamas kartu, t.y. toje pačioje informacijos pateikimo priemonėje, nagrinėjamu atveju – UAB „Rukola“ skleistoje vaizdo reklamoje.

UAB „Rukola“ reklamuodama rapsų aliejų „Obelių aliejus“ vartojo teiginį: „Obelių rapsų aliejus – Sveikas aliejus“.

UAB „Rukola“ naudodama šį teiginį, darė nuorodą į bendro pobūdžio nekonkrečią naudą, kurią maisto produktas teikia sveikatai ar su sveikata susijusiai gerai savijautai, tačiau kartu su šiuo teiginiu nėra pateiktas konkretus teiginys apie sveikatingumą, įtrauktas į sąrašus, nustatytus Reglamento 13 ir 14 straipsniuose.

Atsižvelgiant į tai, UAB „Rukola“ skleista rapsų aliejaus „Obelių aliejus“ reklama neatitiko Reglamento 10 straipsnio 3 dalies nuostatos, tokiu būdu rapsų aliejaus savybes UAB „Rokola“ nurodė pažeisdama teisės aktuose nustatytus reikalavimus.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta aukščiau, Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, įvertinusi UAB „Rukola“ rapsų aliejaus „Obelių aliejus“ reklamoje skleistą teiginį, daro išvadą, jog UAB „Rukola“ skleista reklama pažeidė Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punktą.

3. Dėl UAB „Rukola“ taikytinų sankcijų

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 24 straipsnio 5 dalimi, skiriamos baudos dydis nustatomas pagal mažiausios ir didžiausios baudos vidurkį ir atsižvelgiant į šio straipsnio 7 ir 8 dalyse nustatytas atsakomybę lengvinančias ir sunkinančias aplinkybes, pažeidimo pobūdį, pažeidimo trukmę ir mastą.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vertindama pažeidimo pobūdį, atsižvelgė į tai, kad UAB „Rukola“ rapsų aliejaus „Obelių aliejus“ reklama pažeidė maisto reklamai nustatytus reikalavimus, Protokole nėra nustatyta nukentėjusių asmenų.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vertindama pažeidimo trukmę, atsižvelgia į tai, jog maisto reklama TV3 televizijos kanale buvo skleidžiama nuo 2014-08-18 iki 2014-09-29.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vertindama pažeidimo mastą, atsižvelgė į tai, kad UAB „Rukola“ rapsų aliejaus „Obelių aliejus“ reklama buvo skleidžiama viena reklamos sklaidos priemone, reklama televizijos kanale TV3, todėl buvo pasiekiamą plačiam asmenų ratui, kadangi produkto reklama buvo skleidžiama vienoje iš didžiausių televizijos kanalų grupių.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija atsakomybę lengvinančia aplinkybe laiko tai, kad UAB „Rukola“ sutinka su nustatytu pažeidimu, padėjo priežiūros institucijoms tyrimo metu.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija atsakomybę sunkinančia aplinkybe laiko tai, kad UAB „Rukola“ Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo pažeidimas padarytas pakartotinai per metus nuo šiame įstatyme numatytos baudos paskyrimo, t.y. UAB „Rukola“ sankcijos už Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo pažeidimus taikytos 2014-02-06 byloje Nr. 12R-4 „Dėl UAB „Rukola“ Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo pažeidimo“ bei 2014-04-17 byloje Nr. 12R-19 „Dėl UAB „Rukola“ Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo pažeidimo“.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 24 straipsnio 1, 5, 7, 8 dalimis, n u t a r i a

už Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkto pažeidimą skirti UAB „Rukola“ 9 500 (devyni tūkstančiai penki šimtai) litų baudą.

Nutarimas per 30 dienų nuo nutarimo priėmimo dienos gali būti apskūstas teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Kreipimasis į teismą nesustabdo nutarimo vykdymo, jeigu teismas nenustato kitaip.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisijos paskirta bauda sumokama į Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą Nr. LT24 7300 0101 1239 4300, esančią banke „Swedbank“, AB (banko kodas 73000, SWIFT kodas HABALT22, lėšų gavėjas Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, įmonės kodas 188659752), kodų sąrašo „Kitos baudos“ skyriaus „Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos skirtos baudos 6780“ eilutę.

Direktorius

Feliksas Petrauskas